

รายงานผลการดำเนินการโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์และพระราชกฤษฎีกา กอปรกับแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ ของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ กำหนดการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามประกาศ คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำพูน (ก.ท.จ.ลำพูน) ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ หมวด ๑๔ ข้อ ๒๙๔ “ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่พัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติที่ดี คุณธรรม และจริยธรรม อันจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ดังนั้น เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน จึงได้กำหนดจัดโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานท้องถิ่น ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานองค์กรปกครองท้องถิ่นให้แก่บุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล
๒. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานองค์กรปกครองท้องถิ่น
๓. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ สามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป
๔. เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานซึ่งกันและกัน และสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้

กลุ่มเป้าหมาย

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวนทั้งสิ้น ๔๒ คน ประกอบด้วย

๑. คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลเหมืองจี้
๒. พนักงานเทศบาล
๓. ลูกจ้างประจำ
๔. พนักงานจ้าง

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๖๖

สถานที่ดำเนินการ

๑. เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
๒. เทศบาลตำบลปากน้ำประแส ตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
๓. สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลมาบตา อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง
๔. โรงแรมเคียงทะเล รีสอร์ท ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
๕. เทศบาลตำบลบ้านค่าย ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

การดำเนินโครงการ

เทศบาลตำบลเหมืองจี้ได้ดำเนินโครงการโดยวิธีการบรรยายให้ความรู้ อภิปราย ชักถาม ศึกษาดูงานนอกสถานที่ และถอดบทเรียน ดังนี้

วันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์เทศบาลตำบลเหมืองจี้

เวลา ๐๘.๓๐ น. – ๐๙.๐๐ น.	- ลงทะเบียน - นายธีระศักดิ์ จันทร์ภิรมย์ ปลัดเทศบาลตำบลเหมืองจี้ กล่าวรายงาน - ประธานเปิดโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดย นายกเทศมนตรีตำบลเหมืองจี้
เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	- บรรยายให้ความรู้ เรื่อง “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานท้องถิ่นและการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่” โดย ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ - บรรยายให้ความรู้ เรื่อง “ความเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายตามระเบียบกฎหมายท้องถิ่น” โดย ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
เวลา ๑๒.๐๐ น. – ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ น. – ๑๖.๐๐ น.	- บรรยายให้ความรู้ เรื่อง “เทคนิคและวิธีการต่อสู้ทางกฎหมาย กรณีถูกข่มขู่จากหน่วยตรวจสอบ” โดย ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข ตำแหน่ง นิติกรชำนาญการ เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
เวลา ๑๖.๐๐ น. – ๑๖.๓๐ น.	- อภิปราย ชักถาม
เวลา ๑๘.๐๐ น. – ๑๙.๐๐ น.	- ออกเดินทาง ณ เทศบาลตำบลเหมืองจี้
เวลา ๑๙.๐๐ น. – ๒๐.๐๐ น.	- รับประทานอาหารเย็น

วันพฤหัสบดีที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๖

เวลา ๐๖.๐๐ น.	- รับประทานอาหารเช้า
เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	- เดินทางศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	- เดินทางศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ โครงการสวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตำบลมาบตา อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง

- เวลา ๑๖.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. - พักรับประทานอาหารเย็น
- เวลา ๑๘.๐๐ น. - เดินทางเข้าที่พัก ณ โรงแรมเคียงทะเล รีสอร์ท
พักร้อนตามอัธยาศัย

วันศุกร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖

- เวลา ๐๗.๐๐ – ๐๘.๓๐ น. - รับประทานอาหารเช้า
- เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. - กิจกรรมกลุ่ม การถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. - พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ - เดินทางศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ เทศบาลตำบลบ้านค่าย
ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
- เวลา ๑๖.๐๐ น. - เดินทางกลับเทศบาลตำบลเมืองจัตวาโดยสวัสดิภาพ

งบประมาณ

ตามเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ แผนงานบริหารงานทั่วไป งบดำเนินงาน หมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายงบรายจ่ายอื่นๆ รายการ โครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตั้งงบประมาณไว้ ๑๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) ตามบัญชีโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ครั้งที่ /๒๕๖๖ ลงวันที่ สิงหาคม ๒๕๖๖ เป็นจำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐.- บาท (แปดหมื่นบาทถ้วน) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๘๐,๐๐๐.- บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

วันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖

- ค่าอาหารกลางวันอบรม ๔๒ คน ๆ ละ ๖๐ บาท	เป็นเงิน	๒,๕๒๐.๐๐ บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๔๒ คนๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๒ มื้อ	เป็นเงิน	๒,๑๐๐.๐๐ บาท
- ค่าสมนาคุณวิทยากร จำนวน ๑ คน ๖ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน	๓,๖๐๐.๐๐ บาท
- ค่าป้ายโครงการ ฯ ขนาด ๑ x ๓ เมตร จำนวน ๑ ผืน	เป็นเงิน	๔๕๐.๐๐ บาท
- ค่าอาหารเย็น จำนวน ๔๒ คนๆ ละ ๒๐๐ บาท	เป็นเงิน	๘,๔๐๐.๐๐ บาท
- ค่าวัสดุเครื่องเขียนและอุปกรณ์	เป็นเงิน	๒,๙๓๐.๐๐ บาท
- ค่าเอกสารประกอบการอบรม จำนวน ๔๒ ชุดๆ ละ ๒๒.๕ บาท	เป็นเงิน	๙๔๕.๐๐ บาท

รวมเป็นเงินค่าฝึกอบรมฯ ๒๐,๙๔๕.๐๐ บาท (สองหมื่นเก้าร้อยสี่สิบบาทถ้วน)

ศึกษาดูงาน ในวันที่ ๗ - ๘ กันยายน ๒๕๖๖

- ค่าจ้างเหมายานพาหนะ
- รถบัสโดยสารปรับอากาศไม่ประจำทาง ๒ ชั้น จำนวน ๑ คัน
จำนวน ๔ วันๆ ละ ๑๘,๕๐๐.๐๐ บาท
(ในวันที่ ๖ - ๙ กันยายน ๒๕๖๖)
- ค่าเช่าที่พัก จำนวน ๔๒ คน ๆ ๗๕๐ บาท จำนวน ๑ คืน
เป็นเงิน ๓๑,๕๐๐.๐๐ บาท
- ค่าอาหาร

วันพฤหัสบดีที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖

- ค่าอาหาร เช้า กลางวัน เย็น จำนวน ๔๒ คนๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๑ วัน
เป็นเงิน ๒๑,๐๐๐.๐๐ บาท

วันศุกร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๖

- ค่าอาหาร เช้า กลางวัน เย็น จำนวน ๔๒ คนๆ ละ ๕๐๐ บาท จำนวน ๑ วัน เป็นเงิน ๒๑,๐๐๐.๐๐ บาท
- ค่าของสมนาคุณในการดูงาน จำนวน ๒ ขึ้นๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๐๐๐.๐๐ บาท
- ค่าเช่าห้องประชุม/ค่าเช่าสถานที่ เป็นเงิน ๔,๕๐๐.๐๐ บาท

รวมเป็นเงินในการศึกษาดูงานฯ ๑๕๔,๐๐๐.๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นสี่พันบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๗๔,๙๔๕.๐๐ บาท (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นสี่พันเก้าร้อยสี่สิบบาทถ้วน)

ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

๑. ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ มีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักธรรมาภิบาล

๒. ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานองค์กรปกครอง ท้องถิ่น

๓. ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ สามารถนำองค์ความรู้ต่างๆ ไป ประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นให้เกิด ความเจริญก้าวหน้าต่อไป

๔. ผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรของเทศบาลตำบลเหมืองจี้ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการทำงานซึ่งกันและกัน และสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้

การประเมินผลโครงการ

เทศบาลตำบลเหมืองจี้ ได้ประเมินผลโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยใช้แบบประเมินผลโครงการฯ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเพศ

เพศ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
ชาย	๒๐	๔๗.๖๒	
หญิง	๒๒	๕๒.๓๘	
รวม	๔๒	๑๐๐	

จากตารางมีผู้ตอบแบบประเมินผลโครงการฯ จำนวน ๔๒ คน ผลปรากฏว่ามีเพศชาย จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖๒ และเพศหญิง จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓๘

ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับสถานะ

สถานะ	จำนวนคน	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
ผู้บริหาร	๓	๗.๑๔	
พนักงานเทศบาล	๒๒	๕๒.๓๘	
ลูกจ้างประจำ	๑	๒.๓๘	
พนักงานจ้าง	๑๖	๓๘.๑๐	
รวม	๔๒	๑๐๐	

จากตารางผู้ที่ตอบแบบประเมินผลโครงการฯ จำนวน ๔๒ คน ผลปรากฏว่าสถานะของผู้ตอบแบบประเมิน ดังนี้ ผู้บริหาร จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑๔ พนักงานเทศบาล จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓๘ ลูกจ้างประจำ ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๘ และพนักงานจ้าง จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๐

การประเมินผลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้

รายการ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑. ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ ท่านมีความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานท้องถิ่น การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ และระเบียบกฎหมายท้องถิ่น	-	๒	๗๕	๒๓
๒. หลังเข้าร่วมโครงการฯ ท่านมีความรู้ด้านหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานท้องถิ่น การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ และระเบียบกฎหมายท้องถิ่น	๘๗	๑๓	-	-
๓. วิทยากรมีความรอบรู้ในหัวข้อบรรยาย	๑๐๐	-	-	-
๔. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ในการปฏิบัติงาน	๑๐๐	-	-	-
๕. ความเหมาะสมของสถานที่จัดและอุปกรณ์	๙๒	๑๒	๖	-
๖. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่จัดทำโครงการ	๙๑	๑๔	๕	-
๗. อาหาร	๙๗	๓	-	-
๘. ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ	๑๙	๘๑	-	-

จากการดำเนินโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ระหว่างวันที่ ๖ - ๘ กันยายน ๒๕๖๖ สามารถสรุปได้ดังนี้

การบรรยายให้ความรู้

เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานท้องถิ่นและการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่

วิทยากร : ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข

ตำแหน่ง : นิติกรชำนาญการ

เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

รายละเอียดดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใด ให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน และความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน” ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น การจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน การบริการสาธารณสุข การดูแลสุขภาพอนามัย การศึกษา สังคม วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม

สำหรับประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ

๑. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดตั้งขึ้นโดยมีลักษณะหรือองค์ประกอบที่มีความคล้ายคลึงกันทั่วประเทศ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปของประเทศไทยจะมีอยู่ด้วยกัน ๓ ประเภท ได้แก่

๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล

๒) เทศบาล มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล (โดยแบ่งออกเป็นเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล)

๓) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล

๒. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะหรือองค์ประกอบบางประการแตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป ความแตกต่างนี้ สืบเนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นนั้น ๆ เอง เช่น เป็นท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาก มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น หรือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของประเทศไทยจะมีอยู่ด้วยกัน ๒ ประเภท ได้แก่

๑) กรุงเทพมหานคร (กทม.) มีโครงสร้างการบริหารคือสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

๒) เมืองพัทยา มีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา

ธรรมาภิบาล (Good Governance)

ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐโดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานของความเป็นสากลของทฤษฎีการบริหารและเทคนิค วิธีการจัดการ ว่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งในแง่ของการบริหารรัฐกิจ และการบริหารธุรกิจโดยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่นั้นจะมุ่งเน้นถึงวัตถุประสงค์และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน ทั้งด้านผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และความคุ้มค่าของเงิน (Value for Money) รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพ และสร้าง ความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ผู้รับบริการ โดยนำเอาเทคนิควิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ เข้ามาประยุกต์ใช้มากขึ้น

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่นำมาใช้บริหารงานในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุเพราะช่วยสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ อาทิ พนักงานต่างทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต และขยันหมั่นเพียร ทำให้ผลประกอบการขององค์กรธุรกิจนั้นขยายตัว นอกจากนี้แล้วยังทำให้บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรนั้น ๆ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง เช่น องค์กรที่โปร่งใсы่อมได้รับความไว้วางใจในการร่วมทำธุรกิจ รัฐบาลที่โปร่งใสตรวจสอบได้ย่อมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนและประชาชน ตลอดจนส่งผลดีต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ เป็นต้น

หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ๖ หลักการคือ

๑. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

๒. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวก เป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่เท่าเทียมและชัดเจน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

๓. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

๔. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลของการกระทำของตน

๕. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

๖. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

แต่จะเป็นหลักการใดก็ตาม ก็จะต้องเห็นว่าหลักการทั้งหลายล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษา “ความสมดุล” ในมิติต่างๆ ไว้ เช่น หลักคุณธรรมก็คือการรักษาสมดุลระหว่างตนเองกับผู้อื่น คือ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือตัวเองจนเดือดร้อน ซึ่งการที่มีความโปร่งใส เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมตรวจสอบ ก็เพื่อมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นถึงความสมดุลดังกล่าวว่าอยู่ในวิสัยที่ยอมรับได้ ส่วนหลักความรับผิดชอบ ก็ต้องสมดุลกับเสรีภาพที่เป็นสิ่งสำคัญของทุกคน และหลักความคุ้มค่า ก็ต้องสมดุลกับหลักอื่นๆ เช่น บางครั้งองค์กรอาจมุ่งความคุ้มค่าจนละเลยเรื่องความเป็นธรรมหรือโปร่งใสหรือบางครั้งที่หน่วยงานโปร่งใสมากจนคู่แข่งล่วงรู้ความลับที่สำคัญในการประกอบกิจการ ความสมดุล หรือ ธรรม จึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของธรรมาภิบาล

หลักของธรรมาภิบาลในภาครัฐ

๑. ยึดมั่นในหลักของวัตถุประสงค์ในการให้บริการแก่ประชาชนหรือผู้ที่มาใช้บริการ (Clear statement-high service quality) “องค์กรจะต้องมีการประกาศ (statement) พันธกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานขององค์กรนั้นๆ”

๒. ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในหน้าที่และบทบาทของตน (Public Statement) “จะทำหน้าที่อย่างไรโดยวิธีอะไรที่จะบรรลุเป้าหมาย” “ผู้บริหารควรแจ้งให้ประชาชนได้ทราบในการประกาศสาธารณะ (Public Statement) ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตน โดยระบุให้ทราบถึงการปฏิบัติงานที่พอเหมาะกับขนาดและความซับซ้อน (Complexity) ขององค์กร”

๓. ส่งเสริมค่านิยม (Values) ขององค์กร และแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของธรรมาภิบาลโดยการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Behaviors) (moral integrity and etiquette in the responsiveness to the diverse public) “ผู้บริหารทาดำเนินตัวอย่างในการให้บริการแก่ประชาชนทุกชนชั้นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน”

๔. มีการสื่อสารที่ดี การตัดสินใจอย่างโปร่งใส และมีการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม (Providing information to flow two-ways) “ต้องมีระบบตรวจสอบการทำงานทุกอย่าง เพื่อให้แน่ใจว่าทุกอย่างดำเนินไปตามแผนการทำงาน มีการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานบัญชีการเงินรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ที่ผลิตโดยองค์กร”

๕. พัฒนาศักยภาพและความสามารถของส่วนบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ผู้บริหารต้องมีความสามารถและพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง) “ผู้บริหารจัดการจะต้องมีความรับผิดชอบในผลงาน โดยการประเมินผลงานเป็นระยะๆ ทั้งนี้รวมทั้งการประเมินความต้องการในการฝึกอบรม หรือการพัฒนาทักษะที่ต้องการใช้ในการปฏิบัติหน้าที่”

๖. การเข้าถึงประชาชน และต้องรับผิดชอบต่อการทำงานและผลงานอย่างจริงจัง

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) คือ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการภาครัฐ โดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยการนำเอาแนวทางหรือวิธีการบริหารงานของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการบริหารงานภาครัฐ เช่น การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารงานแบบมีอาชีพ การคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การจัดการโครงสร้างที่กะทัดรัดและแนวราบ การเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาแข่งขันการให้บริการสาธารณะ การให้ความสำคัญต่อค่านิยม จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนทั้งมุ่งเน้นการให้บริการแก่ประชาชนโดยคำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

ปัจจัยที่ทำให้ภาครัฐนำแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่มาใช้

๑. กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ระบบราชการไทยมีปัญหาที่สำคัญ คือ ความเสื่อมถอยของระบบราชการ และขาดธรรมาภิบาล ถ้าภาครัฐไม่ปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อไปสู่องค์กรสมัยใหม่ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตด้วย ดังนั้น การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่างๆ ของภาครัฐ และยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม มีแนวทางในการบริหารจัดการ ดังนี้

- ๑) การให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน
- ๒) ลดการควบคุมจากส่วนกลางและเพิ่มอิสระในการบริหารให้แก่หน่วยงาน
- ๓) การกำหนด การวัด และการให้รางวัลแก่ผลการดำเนินงานทั้งในระดับองค์กร

และระดับบุคคล

๔) การสร้างระบบสนับสนุนทั้งในด้านบุคลากร (เช่น การฝึกอบรม ระบบค่าตอบแทน และระบบคุณธรรม) เทคโนโลยี เพื่อช่วยให้หน่วยงานสามารถทำงานได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์

๕) การเปิดกว้างต่อแนวคิดเรื่องของการแข่งขัน ทั้งการแข่งขันระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันและระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานของภาคเอกชน ในขณะเดียวกันภาครัฐก็หันมาทบทวนตัวเองว่าสิ่งใดที่ควรทำเองและสิ่งใดที่ควรปล่อยให้เอกชนทำ

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

หลักใหญ่ของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ การเปลี่ยนระบบราชการที่เน้นระเบียบและขั้นตอนไปสู่การบริหารแบบใหม่ ซึ่งเน้นผลสำเร็จและความรับผิดชอบ รวมทั้งใช้เทคนิคและวิธีการของเอกชน มาปรับปรุงการทำงานและสิ่งที่เรียกว่า “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” มีหลักสำคัญ ๗ ประการ คือ

๑. จัดการโดยนักวิชาชีพที่ชำนาญการ (Hands-on professional management) หมายถึง ให้ผู้จัดการมืออาชีพได้จัดการด้วยตัวเอง ด้วยความชำนาญ โปร่งใส และมีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจ เหตุผล ก็เพราะเมื่อผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ก็จะไม่เกิดความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบจากภายนอก

๒. มีมาตรฐานและการวัดผลงานที่ชัดเจน (Explicit standards and measures of performance) ภาครัฐจึงต้องมีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของผลงาน และการตรวจสอบจะมีได้ก็ต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

๓. เน้นการควบคุมผลผลิตที่มากขึ้น (Greater emphasis on output controls) การใช้ทรัพยากรต้องเป็นไปตามผลงานที่วัดได้ เพราะเน้นความสำเร็จมากกว่าระเบียบวิธี

๔. แยกหน่วยงานภาครัฐให้แข่งขันกันมากขึ้น (Shift to disaggregation of units in the public sector) การแยกหน่วยงานใหญ่ออกเป็นหน่วยงานย่อยๆ ตามลักษณะสินค้าและบริการที่ผลิต ให้เงินสนับสนุนแยกกันและติดต่อกันอย่างเป็นอิสระ

๕. เปลี่ยนภาครัฐให้แข่งขันกันมากขึ้น (Shift to greater competition in the public sector) เป็นการเปลี่ยนวิธีทำงานไปเป็นการจ้างเหมาและการประมูล เหตุผลก็เพื่อให้ฝ่ายที่เป็นปรปักษ์กัน (rivalry) เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ต้นทุนต่ำและมาตรฐานสูง

๖. เน้นการจัดการตามแบบภาคเอกชน (Stress on private sector styles of management practice) เปลี่ยนวิธีการแบบข้าราชการไปเป็นการยืดหยุ่นในการจ้างและให้รางวัล

๗. เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีวินัยและประหยัด (Stress on greater discipline and parsimony in resource use) วิธีนี้อาจทำได้ เช่น การตัดค่าใช้จ่าย เพิ่มวินัยการทำงาน หยุดยังการเรียกร้องของสหภาพแรงงาน จำกัดต้นทุนการปฏิบัติ เหตุผลก็เพราะต้องการตรวจสอบความต้องการใช้ทรัพยากรของรัฐ และทำงานมากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง (do more with less)

การบรรยายให้ความรู้ เรื่อง ความเสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมายตามระเบียบกฎหมายท้องถิ่น

วิทยากร : ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข

ตำแหน่ง : นิติกรชำนาญการ

เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

รายละเอียดดังนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐในการปกครองและบริหารจัดการในพื้นที่รับผิดชอบ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ซึ่งดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่คนในท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีความเข้าใจในสภาพและรับรู้ถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นดีกว่าหน่วยงานราชการส่วนกลาง ในการปฏิบัติงานและการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมอาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและประเทศชาติ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือได้ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน อันเป็นปัญหาของสังคมไทยที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน ทั้งในเชิงขนาด และความสลับซับซ้อนของปัญหาทุจริต ซึ่งทางคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ได้มีคำสั่งที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยทุกส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้น เพื่อมิให้เกิดการทุจริตได้

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพให้บริการ ความเป็นธรรมทางสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคต ตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม ตัวอย่างเช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการอนุมัติการออกใบอนุญาตประกอบกิจการใดๆ หรือแลกเปลี่ยนกับการละเว้น การยกเว้น หรือจัดการประมุลทรัพย์สินของรัฐเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและพวกพ้อง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางผู้สนใจกระทำความผิดยังพบผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนา หรือไม่มี ความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาหรือเรียนเรื่องการทุจริตหรือถูกลงโทษทาง อาญา

ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวม (Conflict of interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของ ปัญหา การทุจริตประพจน์มิชอบที่รุนแรงขึ้น และยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประเทศ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการบ่งชี้ความเสี่ยงของการทุจริตที่มีอยู่ในองค์กรโดยการประเมินโอกาสของการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนบุคคลหรือหน่วยงานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต เพื่อพิจารณาว่าการควบคุมและการป้องกัน การทุจริตที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่

การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของการทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้บริการต่างๆ ของรัฐสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน

ลักษณะการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่ เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

๓. สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย

๔. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและขาด คุณธรรม จริยธรรม

๕. สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๖. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบ ขาดความหลากหลาย ในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ

๗. สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่พบว่า ยังมีช่องว่างที่ทำให้เกิดการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่แข็งแรง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒. สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสถานะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยม ทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓. การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของประชาชน ขาดกลไก การตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงเป็นการยาก ที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคล เหล่านี้

๔. การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของรัฐ ได้แก่ การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้น จึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์นี้ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้ดับตนเองและครอบครัว

๖. การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณฯ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบันพบว่า คนมีความละอายต่อบาปและเกรงกลัวต่อบาปน้อยลงและมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗. มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนไป จากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นยกย่องคนมีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนซื่อเป็นคนเช่ เห็นคนโกงเป็นฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่ละอายต่อบาปและบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง

การบรรยายให้ความรู้ เรื่อง เทคนิคและวิธีการต่อสู้ทางกฎหมาย กรณีถูกข่มขู่จากหน่วยตรวจสอบ

วิทยากร : ว่าที่ร้อยเอกสุรศักดิ์ ดวงแข

ตำแหน่ง : นิติกรชำนาญการ

เทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
รายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งประกาศใช้ ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ โดยในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับจะบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ในส่วนที่แตกต่างกันตามบริบทของสังคมและการเมืองในขณะนั้นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไว้ใน หมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๔ อันเป็นบทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง มาตรา ๑๓๐ (๖) ที่บัญญัติให้มื่อองค์กรอิสระรับผิดชอบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรง ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยได้บัญญัติไว้ในหมวด ๑๒ องค์กรอิสระ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๒๓๒ - ๒๓๗ ซึ่งในมาตรา ๒๓๔ (๒) เป็นการบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดใน ๔ ฐานความผิด ได้แก่ ฐานร่ำรวยผิดปกติฐานทุจริตต่อหน้าที่ และฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการใช้อำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับนิยามของคำว่าทุจริต

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลปกครองได้ให้นิยามในเรื่องของ “ทุจริต” ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้แตกต่างกัน โดยพิจารณาได้จากแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและแนวทางการวินิจฉัยของศาลปกครอง อันจะส่งผลให้

วิเคราะห์ประเด็นเรื่องขอบเขตการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แตกต่างกัน

๑.๑ แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

“การทุจริต” ในการศึกษาครั้งนี้หมายความว่าตามนิยามของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติบัญญัติที่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๔ (๒) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๑ ที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หน้าที่ในการไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำความผิดใน ๔ ฐานความผิดคือ ร่ำรวยผิดปกติทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมถึงความผิดที่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ นิยามในมาตรา ๔

นอกจากจะหมายถึง “ทุจริตต่อหน้าที่” เอง แล้วยังหมายความครอบคลุมถึงการตรวจสอบการทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องของ “โดยทุจริต” ซึ่งในมาตรา ๑ หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และหมายความรวมถึงกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๑๔๗ - ๑๖๖ และกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม มาตรา ๑๖๗ - ๑๙๙ ด้วย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ “การทุจริต” หรือ จึงหมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำการตามฐานความผิดทั้ง ๔ ฐานความผิด และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันด้วย

ดังนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยใช้แนวทางดังกล่าว กล่าวคือ เมื่อได้รับเรื่องให้ตรวจสอบการทุจริตไม่ว่าจะเป็นการรับเรื่องจากผู้ใดตามที่กล่าวแล้วในบทที่ ๔ จะดำเนินการตรวจสอบหากเห็นว่าอยู่ในอำนาจหน้าที่ก็จะดำเนินการตามกระบวนการไต่สวนต่อไป โดยในการไต่สวนนี้จะกระทำทั้งการไต่สวนทางอาญาและการไต่สวนทางวินัย หากพบว่ามีความผิดทางอาญาก็จะส่งเรื่องต่อให้สำนักงานอัยการสูงสุด หากพบว่ามีความผิดทางวินัยก็จะดำเนินการส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการต่อไปตาม มาตรา ๙๑ และมาตรา ๙๘ - ๑๐๑

๑.๒ แนวทางการวินิจฉัยของศาลปกครอง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๐๓๗/๒๕๕๘ แสดงให้เห็นว่า ศาลปกครองเห็นว่า ในเรื่องของการตรวจสอบ “การทุจริต” ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ไต่สวนและพิจารณาความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเท่านั้น แต่โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ใน ภาค ๒ ลักษณะ ๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๔๗ - ๑๖๖ และได้บัญญัติองค์ประกอบและโทษเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมไว้ในลักษณะ ๓ หมวด ๒ มาตรา ๒๐๐ - ๒๐๕ จึงเป็นมูลความผิดทางอาญา ดังนั้นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ที่ถือเป็นมูลความผิดทางวินัยเห็นว่ นอกจาก ๓ กรณีดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะไม่มีอำนาจที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงได้ ดังนั้นคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงมีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัย เฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น ไม่สามารถไต่สวนและวินิจฉัยความผิดทางวินัยในความผิดฐานอื่นได้ อีกทั้งความผิดฐาน “ทุจริตต่อหน้าที่” นั้น ศาลปกครองใช้บทนิยามอย่างแคบตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม เท่านั้น ที่บัญญัติว่าการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้เป็นการ “ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ” และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ความผิดตามฐานความผิดอื่นในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ศาลปกครองวินิจฉัยว่ามีได้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะ

ไต่สวนและชี้มูลความผิดทางวินัยได้เช่น มาตรา ๘๕ วรรคสอง “การปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาลอันเป็นเหตุให้เสียหายราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” และมาตรา ๙๐ วรรคสองที่บัญญัติว่า “การรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง” และมาตรา ๘๘ วรรคสอง “การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”

จากแนวทางการวินิจฉัยของศาลปกครองย่อมแสดงให้เห็นว่านิยามในเรื่องการ “ทุจริตต่อหน้าที่” ของศาลปกครองแตกต่างจากของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและจากปัญหานี้จึงโยงไปสู่ขอบเขตการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยศาลปกครองด้วย ตรานี้ได้ยังมีได้แก้ไขประเด็นปัญหานี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

๒. ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามถ้อยคำในกฎหมาย

ปัญหาในเรื่องอำนาจของศาลปกครองในการตรวจสอบการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและนิยามในเรื่องของ “ทุจริตต่อหน้าที่” ในมุมมองของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่แตกต่างจากศาลปกครองข้างต้น ย่อมส่งผลต่อขอบเขตการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วยโดยขอบเขตการใช้อำนาจของในการชี้มูลความผิดทางวินัยนี้อาจแบ่งได้เป็น ๒ ช่วงเวลา ดังนี้

๒.๑ ขอบเขตอำนาจการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ผ่านมาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

๑) แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาตามที่กล่าวแล้วว่า เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้รับเรื่องกล่าวหาและตรวจสอบแล้วเห็นว่าเรื่องกล่าวหาได้อยู่ในอำนาจหน้าที่และมีข้อเท็จจริงตลอดจนพยานหลักฐานเพียงพอที่จะทำการไต่สวนต่อไป ตามระเบียบว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๕ (๓) และข้อ ๖ และการไต่สวนจะดำเนินการสอบสวนการไต่สวนทางอาญาและทางวินัยไปพร้อมกัน การพิจารณาเพื่อชี้มูลความผิดทางวินัยจะไม่ผูกพันกับการชี้มูลความผิดทางอาญา หากคณะกรรมการเห็นว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลความผิดทางวินัยตามมาตรา ๘๑ ก็จะส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ตามมาตรา ๘๒ วรรคแรก แต่มีข้อพิพาทที่เกิดจากการชี้มูลความผิดทางวินัยเกิดขึ้นในประเด็นว่าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะสามารถพิจารณาแตกต่างจากที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลความผิดได้หรือไม่ จนมีการหารือไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และคำวินิจฉัยสรุปได้ว่า การวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นที่ยุติแล้ว องค์การที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยยุติแล้วให้เป็นอื่นได้อีก ตามคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ นอกจากนี้ยังมีการหารือไปยังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอีกด้วย และ

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นเรื่องเสร็จที่ ๑๕๘/๒๕๕๑ สรุปได้ว่า “การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีมูลความผิดทางวินัยหรือมูลความผิดทางอาญานั้น จะต้องปรากฏว่ามีมูลความผิดตามคำกล่าวหาที่อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๙ (๓) ซึ่งมูลความผิดทางวินัย หมายถึง ความผิดทางวินัยที่เกิดจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ส่วนการพิจารณาว่าการกระทำนั้นมีมูลความผิดทางวินัยต้องพิจารณาจากกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ ว่า หากได้กำหนดให้การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เป็นความผิดทางวินัยด้วยแล้ว ผู้ถูกกล่าวหาต้องมีความผิดทางวินัยด้วย ดังนั้นมูลความผิดทางวินัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ จึงไม่ได้หมายความว่าความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ต่อมาคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมจึงมีแนวคำวินิจฉัยว่าไม่อาจเปลี่ยนแปลงฐานความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตชี้มูลได้ นอกจากนี้ยังมีแนวคำพิพากษาของศาลยุติธรรมที่แสดงให้เห็นการดำเนินการทางวินัยและทางอาญามีความแตกต่างกันจึงไม่มีผลผูกพันต่อกัน โดยได้มีแนววินิจฉัยว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ต้องรอผลคดีอาญาและผลของคดีอาญาจะเป็นประการใดไม่ผูกมัดผู้ดำเนินการทางวินัยที่จะเห็นแตกต่างได้ หากได้กระทำไปโดยสุจริตและเป็นไปตามกฎหมายแล้ว ตามคำพิพากษาที่ อ. ๑๔๒/๒๕๔๙ และคำพิพากษาที่ ๖๗/๒๕๔๗ ในขณะเดียวกันศาลปกครองก็ได้วางหลักว่า แม้การกระทำจะเป็นเหตุเดียวกัน แต่ผลของการกระทำได้รับโทษจำคุกจากการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว ผู้บังคับบัญชายังสามารถส่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกได้โดยไม่ถือเป็นการดำเนินการทางวินัยซ้ำ เนื่องจากกระบวนการทางอาญาต้องมีการพิสูจน์จนสิ้นข้อสงสัยจึงจะพิจารณลงโทษได้แต่การลงโทษทางวินัยนั้นเพียงแค่มูลความผิดก็สามารถลงโทษทางวินัยได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีอาญามีความมุ่งหมายและวิธีพิจารณาที่แตกต่างกัน การดำเนินการทางวินัยจึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือถือตามผลการดำเนินคดีอาญาแต่อย่างใด แม้ศาลอุทธรณ์จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องก็ตาม อย่างไรก็ตามศาลปกครองเคยใช้เหตุผลของความผิดทางอาญาเป็นเหตุผลหนึ่งในการวินิจฉัยคดีเช่นกันจึงสรุปได้ว่าแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมามีการวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฟังเป็นข้อยุติแล้ว และการวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัยและมูลความผิดทางอาญาไม่มีผลอย่างใดต่อกัน

๒) แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองตามที่ได้กล่าวแล้วว่าศาลปกครองได้มีแนววินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๑๙ (๓) ในพระราชบัญญัติเดิมว่าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะกระทำการชี้มูลความผิดทางวินัยได้ต่อเมื่อการกระทำผิดนั้นเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ตามคำพิพากษาสูงสุดที่ ๑๐๓๗/๒๕๕๘ และเมื่อมีการนำแนวทางการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่เคยวินิจฉัยว่า องค์กรที่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ไม่อาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงฐานความผิดทางวินัยตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติวินิจฉัยยุติแล้วให้เป็นอื่นได้อีกนั้น ต่อมาภายหลังศาลปกครองได้ชี้ว่าคำวินิจฉัยนั้นผูกพันเฉพาะคู่ความคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมแต่ไม่ผูกพันศาลปกครองซึ่งเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจอิสระในการพิจารณาอุทธรณ์คดีและสามารถตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ศาลปกครองย่อมมีอำนาจดุลพินิจอย่างอิสระที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ตามรูปคดีโดยไม่ต้องยึดถือพยานหลักฐานจากสำนวนคดีของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามคดีหมายเลขแดงที่ พ. ๒๖/๒๕๕๗ และ พ. ๓๐/๒๕๕๗ กล่าวคือเมื่อศาลปกครองวินิจฉัยว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่เฉพาะกรณีการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ดังนั้น

การดำเนินงานตามมาตรา ๙๒ ด้วยว่าการชี้มูลความผิดทางวินัยที่มีได้เกิดจากฐานความผิดดังกล่าว ย่อมไม่ผูกพันอนาจในการการวินิจฉัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งถอดถอน และสำนวนของ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะถือเป็นสำนวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยโดยมิต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ได้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ต้องดำเนินการทางวินัยตามอำนาจหน้าที่ของตนต่อไป อันเป็นเหตุให้มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้มีคำสั่งไปแล้ว จากปัญหานี้เป็นการจำกัดอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นอย่างมาก จึงได้มีการหารือเรื่องนี้กับศาลรัฐธรรมนูญ กับคณะกรรมการกฤษฎีกาอีกครั้งแต่ไม่ได้รับเรื่องนี้ไว้พิจารณา ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นว่าความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่ขัดหรือแย้งกับศาลปกครองสูงสุด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยจัดตั้งขึ้นภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเป็นองค์กรพิเศษที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยตรง แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตของนักการเมืองและผู้บริหารระดับสูงตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นไปตามเป้าหมายได้และศาลปกครองยังมีแนวคำวินิจฉัยว่าอำนาจในการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกจำกัดแต่เพียงในฐานความผิด “ทุจริตต่อหน้าที่” เท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมถึงปัญหาการตรวจสอบการใช้อำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในฐานะที่เป็นองค์กรจากภายนอกซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลรับผิดชอบเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรงมีอำนาจหน้าที่ในการชี้มูลความผิดทางวินัยซึ่งเป็นสืบเนื่องจากการทุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลปกครองมีอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันการทุจริตแห่งชาติ

การศึกษาฐาน ณ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส จังหวัดระยอง ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลปากน้ำกระแสะเป็นตำบลหนึ่งใน ๑๕ ตำบล ของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่ติดต่อกับทิศตะวันออกของอ่าวไทย ห่างจากอำเภอเมืองระยองประมาณ ๖๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๔.๘๖๖ ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๕,๐๙๐ คน มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่และจังหวัด ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลคลองปูน จังหวัดระยอง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลคลองปูน - พังราด จังหวัดระยอง
- ทิศใต้ ติดต่อกับชายฝั่งทะเลไทย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับทุ่งควายกิน และตำบลเนินซ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

สภาพภูมิประเทศของชุมชนปากน้ำประแส เป็นที่ราบเชิงเขาตลอดไปถึงทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ทิศเหนือส่วนใหญ่คงสภาพป่าไม้ซึ่งมีแหล่งต้นน้ำลำธาร แม่น้ำพังราด แม่น้ำประแส ทำให้สภาพพื้นที่เหมาะแก่การทำไร่ ทำสวน สมบูรณ์ไปด้วยผลไม้ ไม้ยืนต้น เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด และสวนยางพารา สภาพพื้นดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนระบายน้ำได้ดี บริเวณตอนใต้เป็นโคลนตมเหมาะสำหรับเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม ทำฟาร์มกุ้งกุลาดำ ทำฟาร์มหอยนางรม ตามชายฝั่งทะเล สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปเป็นลักษณะมรสุมเมืองร้อน เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเลประกออบกับสภาพป่า ตอนเหนือเป็นสวนผลไม้ จึงทำให้ฝนตกในช่วงเดือนพฤษภาคม – เดือนกันยายนอยู่เสมอ

สภาพเศรษฐกิจอาชีพสำคัญของชาวบ้านในชุมชนปากน้ำประแสนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการยึดอาชีพประมง หากินทางทะเลทั้งเรือใหญ่และเรือเล็ก มีสมาคมประมงปากน้ำประแสร์ ปัจจุบันสัตว์น้ำในอ่าวไทยลดน้อยลงชาวประมงต้องหากินไกลขึ้น ต้นทุนการประกอบอาชีพก็สูงขึ้น อีกทั้งมีความเสี่ยงที่จะต้องถูกจับในน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้านก็สูงขึ้น จึงมีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามชายฝั่ง โดยมีการทำฟาร์มกุ้งกุลาดำ และฟาร์มหอยนางรม จากการที่ประชาชนมีการประกอบอาชีพประมงทางทะเลกันมาก จึงมีอีกอาชีพหนึ่งที่เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมเฉพาะกิจการประมง คือ อยู่ซ่อมเรือ และกิจการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัทะเล

ที่มาของคำว่าประแส

"ประแส" ในสมัยกรุงเก่า มีฐานะเป็นเมือง เรียกว่า "เมืองประแส" คำว่า "ประแส" เป็นคำที่ใช้เรียกกันมาตั้งแต่โบราณกาล แม้ชื่อตำบลซึ่งเกิดขึ้นในภายหลังตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ก็ใช้ว่า "ตำบลปากน้ำประแส" บรรดาศักร์ก็นักใช้ว่า "ขุนมุขประแสชล" ฯลฯ แต่ยังไม่หาหลักฐานไม่ได้ว่า "ประแส" มีความหมายว่าอย่างไร ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมิได้เก็บคำนี้ไว้ เมื่อไม่สามารถหาความหมายของคำดังกล่าวได้ ทางราชการจึงเปลี่ยนชื่อจาก "ประแส" เป็น "กระแส" ซึ่งหมายถึง "กระแสน้ำ" (เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๙ - ๒๔๙๓) และเปลี่ยนชื่อตำบลว่า "ตำบลปากน้ำกระแส" แต่ชาวบ้านก็ยังเรียกชื่อหมู่บ้านของตนว่า "ประแส" ตามที่เรียกกันมาแต่ดั้งเดิม แม้สถานที่ราชการบางแห่งของตำบลนี้ยังใช้คำเดิมอยู่ก็มี เช่น สถานีตำรวจภูธรตำบลปากน้ำประแสร์, การประปาปากน้ำประแสร์

การวิเคราะห์คำว่า "ประแส" นั้น พระครูประภทวิริยคุณ (มาลัย) เจ้าคณะอำเภอแกลง เจ้าอาวาส "วัดตะเคียนงาม" ได้ศึกษาในเรื่องนี้ โดยในเบื้องต้นสันนิษฐานว่า คำว่า "ประแส" นั้นน่าจะเป็นภาษาของ ซึ่งเป็นภาษาของชาวพื้นเมืองดั้งเดิมของภูมิภาคนี้ (สุนทรภู่เคยกล่าวถึงหนุ่มสาวชาวบ้านพลงซ้อหรือเนินซ้อไว้ในนิราศเมืองแกลงว่า ..ล้วนวงศ์วานว่านเครือเป็นเชื้อชอง แสดงว่าชาวบ้านพื้นเมืองแถบนี้มีเชื้อสายเป็นชาวชอง) และเพื่อความกระจ่างชัด พระครูประภทวิริยคุณ และ นายระวี ปัญญาธิง ได้เดินทางไปสอบถามผู้มีเชื้อสายชองในเขตตำบลพลวง , ตะเคียนทอง , คลองพลู กิ่งอำเภอเขาชีเมี่ยง จันทบุรี จากการสอบถามได้ความตรงกันว่าในภาษาชอง มีคำว่า "แซร์" หมายถึง ฟุ้งนา "ฟรีแซร์ หรือ ปรีแซร์" หมายถึง ฟุ้งนา คือป่าที่ถางแล้วและใช้ปลูกข้าว ถ้าเป็นทีด่อนก็ทำไร่ปลูกข้าว ถ้าเป็นทีลุ่มก็ทำนาปลูกข้าว หากคำว่า "ประแส" มีรากฐานมาจากภาษา "ชอง" ดังกล่าวจะต้องเขียนตามศัพท์เดิมว่า "ประแสร์" มี ร การันต์ จึงจะมีความหมายว่า "ฟุ้งนา" หรือ "ป่าฟุ้งนา" หมู่บ้านประแสร์ ในเขตอำเภอแกลง มี ๒ แห่ง คือ "ประแสร์ (บน)" อยู่ทางทิศเหนือ ห่างจากที่ว่าการอำเภอแกลงประมาณ ๑๒ กม. (ทางตรง) ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านประแส (บน) เป็นที่นา รอบๆฟุ้งนาเป็นแนวป่า มีแม่น้ำไหลผ่านหมู่บ้านนี้ เรียกว่า "แม่น้ำประแสร์" ไหลออกสู่ทะเล ณ ที่ใด ก็เรียกที่นั้นว่า "ปากแม่น้ำประแสร์" และกร่อนไปเป็น "ปากน้ำประแสร์" ในที่สุดจึงสรุปว่า "ประแสร์" น่าจะมีรากฐานมาจากภาษาชอง คือเพี้ยนมาจากคำว่า "ฟรีแซร์" หรือ "ปรีแซร์" ที่แปลว่า "ฟุ้งนา" ทั้งหมดนี้เป็นเพียงข้อสันนิษฐานของพระครูประภทวิริยคุณที่ได้ข้อมูลมาจากการศึกษาข้อมูลเก่า, การค้นคว้าจากหนังสือเรื่อง "อารยธรรมของจันทบุรี" ที่กล่าวถึงภาษาชอง และสอบถามจากบุคคลหลายที่ อนึ่งมีผู้สันนิษฐานด้วยว่า คำว่า "ประแส" น่าจะมาจากความหมายที่ว่า "กระแสน้ำจืด" ที่ไหลมาจากต้นน้ำมา "ประ" (ปะทะ) กับน้ำทะเล (เค็ม) ตรงปากน้ำ จึงเรียกว่า "ปากน้ำประแส"

ด้านการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการทางการเมืองและการบริหาร คือมีการให้บริการในด้านการใช้สิทธิของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส และมีการจัดตั้งชุมชนย่อยในเขตเทศบาล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคของประชาชน จำนวน ๗ ชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น และเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ในการบริหารงานราชการของเทศบาลฯ

นายกเทศมนตรีตำบลปากน้ำประแส

เขตเลือกตั้งที่ ๑

หน่วยเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาแสดงตน	คิดเป็นร้อยละ
หน่วยเลือกตั้งที่ ๑	๘๐๐	๕๗๒	๗๑.๕๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๒	๔๒๓	๓๑๔	๗๔.๕๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๓	๒๗๐	๒๑๐	๗๘.๐๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๔	๖๘๔	๔๖๗	๖๘.๓๐
รวม	๒,๑๗๗	๑,๕๖๓	๗๒.๐๐

เขตเลือกตั้งที่ ๒

หน่วยเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาแสดงตน	คิดเป็นร้อยละ
หน่วยเลือกตั้งที่ ๑	๔๘๑	๓๑๒	๖๕.๐๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๒	๕๒๕	๓๖๕	๖๙.๐๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๓	๓๒๖	๒๕๕	๗๘.๒๒
หน่วยเลือกตั้งที่ ๔	๔๒๕	๓๒๓	๗๖.๐๐
รวม	๑,๗๕๗	๑,๒๕๕	๗๑.๔๒

สมาชิกสภาเทศบาลตำบลปากน้ำประแส

เขตเลือกตั้งที่ ๑

หน่วยเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาแสดงตน	คิดเป็นร้อยละ
หน่วยเลือกตั้งที่ ๑	๘๐๐	๕๗๒	๗๑.๕๐
หน่วยเลือกตั้งที่ ๒	๔๒๓	๓๑๔	๗๔.๒๓
หน่วยเลือกตั้งที่ ๓	๒๗๐	๒๑๐	๗๗.๗๗
หน่วยเลือกตั้งที่ ๔	๖๘๔	๔๖๗	๖๘.๒๗
รวม	๒,๑๗๗	๑,๕๖๔	๗๑.๘๔

เขตเลือกตั้งที่ ๒

หน่วยเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	ผู้มาแสดงตน	คิดเป็นร้อยละ
หน่วยเลือกตั้งที่ ๑	๔๘๑	๓๑๒	๖๔.๘๖
หน่วยเลือกตั้งที่ ๒	๕๒๕	๓๖๕	๖๙.๕๒
หน่วยเลือกตั้งที่ ๓	๓๒๖	๒๕๕	๗๘.๒๒
หน่วยเลือกตั้งที่ ๔	๔๒๕	๓๒๓	๗๖.๐๐
รวม	๑,๗๕๗	๑,๒๕๕	๗๑.๔๒

การเปรียบเทียบผลการนับคะแนนเลือกตั้ง จำแนกตามประเภทบัตร

ประเภทบัตร	นายกเทศมนตรี	สมาชิกสภา เขตที่ ๑	สมาชิกสภา เขตที่ ๒
บัตรเลือกตั้งที่เป็นคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๒,๖๓๙ (๙๓.๖๕%)	๑,๕๑๗ (๙๗.๐๕%)	๑,๒๑๐ (๙๖.๔๑%)
บัตรเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่ลงคะแนน”	๕๐ (๑.๗๘%)	๑๔ (๐.๙๐%)	๗ (๐.๕๖%)
บัตรเสีย	๑๒๙ (๔.๕๗%)	๓๒ (๒.๐๕%)	๓๘ (๓.๐๓%)
รวม	๒,๘๑๘	๑,๕๖๓	๑,๒๕๕

การเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนชาวตำบลปากน้ำประแส

รายละเอียด	การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา	การเลือกตั้งครั้งนี้
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๔,๑๕๕	๓,๙๓๔
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตนของบัตรเลือกตั้ง	๒,๘๓๕	๒,๘๑๘
คิดเป็น	๖๘.๒๓ %	๗๑.๖๓ %
เพิ่มขึ้น	๓.๔๐ %	

ด้านสังคม

ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส ตามข้อมูลทางทะเบียนราษฎร มีประชากรทั้งสิ้น ๔,๘๑๕ คน ๑,๙๗๓ ครั้วเรือน ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เท่ากับ ๑,๐๔๖.๐๓

จำแนกตามหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อชุมชน	ชาย	หญิง	รวม	ครั้วเรือน
๑	ตลาดตอนล่าง	๔๗๔	๕๑๔	๙๘๘	๒๙๖
๒	ตลาดตอนบน	๕๖๒	๕๙๙	๑,๑๖๑	๖๒๙
๓	ดอนมะกอกล่าง	๒๐๖	๒๓๙	๔๔๕	๑๙๖
๔	นาซา	๒๕๙	๒๙๓	๕๕๒	๒๓๒
๖	แหลมสน	๒๗๖	๒๘๗	๕๖๓	๑๙๘
๗	แสมผู้	๑๖๑	๑๗๔	๓๓๕	๑๒๑
๘	ตลาดตอนกลาง	๓๘๖	๓๘๕	๗๗๑	๓๐๑
รวม		๒,๓๒๔	๒,๔๙๑	๔,๘๑๕	๑,๙๗๓

หมายเหตุ มีประชากรอยู่ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักงานทะเบียนฯ ชาย ๑๗ คน หญิง ๒๕ คน รวม ๔๒ คน

จำแนกตามระดับอายุ ได้ดังนี้

กลุ่มอายุ (ปี)	ชาย	หญิง	รวม
น้อยกว่า ๑ ปี	๑๓	๑๗	๓๐
๑ - ๑๐	๒๗๔	๒๖๒	๕๓๖
๑๑ - ๒๐	๓๑๒	๓๒๔	๖๓๖
๒๑ - ๓๐	๓๑๙	๓๔๔	๖๖๓
๓๑ - ๔๐	๔๑๕	๓๘๑	๗๙๖
๔๑ - ๕๐	๔๑๒	๔๒๖	๘๓๘
๕๑ - ๖๐	๓๒๘	๓๔๗	๖๗๕
๖๑ - ๗๐	๒๑๓	๒๗๓	๔๘๖
๗๑ - ๘๐	๑๑๓	๑๕๕	๒๖๘
๘๑ - ๙๐	๔๐	๗๑	๑๑๑
๙๑ - ๑๐๐	๘	๖	๑๔
มากกว่า ๑๐๐ ปี	๐	๑	๑
รวม	๒,๔๔๔	๒,๖๐๗	๕,๐๕๑

(ข้อมูลจาก สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลปากน้ำประแส)

ด้านเศรษฐกิจ

พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ติดลุ่มแม่น้ำประแส มีกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประมง เช่น กลุ่มแปรรูปอาหารทะเล ตามโครงการกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนมีการรวมกลุ่มกันในตำบลปากน้ำกระแสนหลายอาชีพ เช่น ปลากรอบสามรส กะปิ ชาใบชูลู่ และได้มีการจัดสรรเงินงบประมาณให้บริหารงานกิจการกลุ่มแม่บ้านตำบลปากน้ำประแสเพื่อสรรหาสินค้าราคาถูกมาจำหน่ายให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส

ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสจะเป็นลักษณะครอบครัวเกษตร การเกษตรขนาดเล็ก เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสเป็นดินเค็ม ไม่เหมาะกับการทำการเกษตร

พื้นที่การเกษตร

ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสมีพื้นที่การเกษตรประมาณ ๑,๘๒๗.๓๓ ไร่ (ยอดในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแส) จะเป็นการปลูกไม้ยืนต้น ประเภทมะม่วง ส่วนใหญ่พื้นที่ที่ปลูกมะม่วงจะเป็นหมู่ที่ ๔ พื้นที่เหมาะสมกับการปลูกมะม่วง

ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ

คือ มะม่วง มะพร้าว ฯลฯ และในอนาคตจะพัฒนาและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างอาชีพใหม่ และพัฒนาอาชีพเดิมให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ๑๐ - ๒๐%

ด้านสิ่งแวดล้อม

แหล่งน้ำ

แม่น้ำ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ แม่น้ำประแส

คลอง

จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ คลองแสมผู้ และคลองหนองโพรง

การระบายน้ำ

พื้นที่น้ำท่วมถึง คิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ระยะเวลาเฉลี่ยที่น้ำท่วมขังนานที่สุด ๕-๑๐ วัน ประมาณช่วงฤดูฝน

น้ำเสีย

เทศบาลตำบลปากน้ำประแสมีการบำบัดน้ำเสียไว้บริการสำหรับประชาชนในเขตพื้นที่ซึ่งปริมาณน้ำเสียในแต่ละวันจะมีจำนวนมาก เพราะเทศบาลตำบลปากน้ำประแสเป็นชุมชนแออัดมีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการปล่อยน้ำเสียทิ้งลงแม่น้ำฯ ซึ่งเทศบาลกำลังดำเนินการแก้ไขโดยการจัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดท่อระบายน้ำ รวบรวมน้ำทุกสัปดาห์

แม่น้ำประแสร์

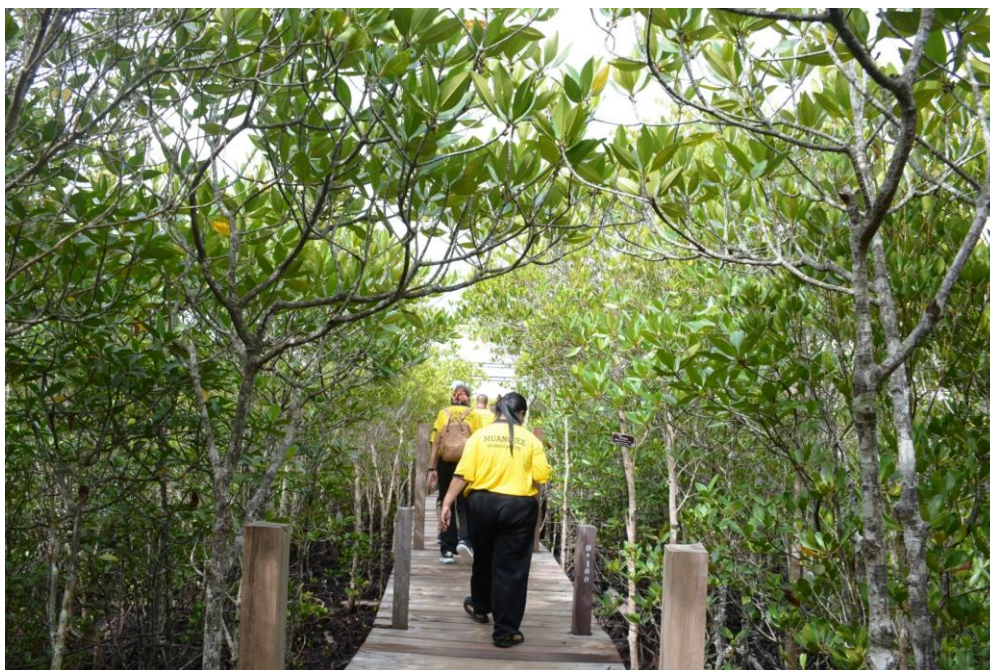
ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำประแสร์ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๕

ดัชนีที่ทำการตรวจวัด	ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ	มาตรฐาน
๑. ค่าความเป็นกรด - ด่าง (pH)	๘.๑๒	๕.๕ - ๘.๐
๒. ค่าออกซิเจนที่ละลายอยู่ในน้ำ (DO)	๕.๐๖	๔.๐
๓. ค่าอุณหภูมิ (Temperature)	๒๗.๔	๓๓.๐

แผนที่แสดงอาณาเขต

ในการเข้าศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส เทศบาลตำบลเหมืองจี้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองสัตว์น้ำ ในอดีตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำประแสได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการประมง แต่เนื่องจากเหตุผลดังกล่าว เทศบาลตำบลปากน้ำประแสจึงได้นำ “อาชีพหลัก เป็นอาชีพรอง” และนำ “อาชีพรอง เป็นอาชีพหลัก” กล่าวคือ ลดการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการประมง แล้วประกอบอาชีพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ เทศบาลตำบลปากน้ำประแสจึงได้ปลูกป่าโกงกางขึ้น โดยใช้ชื่อว่า “ทุ่งโปรงทอง” ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ เทศบาลตำบลปากน้ำประแสยังได้จัดตั้งกลุ่มให้บริการนักท่องเที่ยวจากประชาชนในเขตตำบลปากน้ำประแสเพื่อเที่ยวชมหมู่บ้านที่เดิมเป็นหมู่บ้านประมง เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๓/๑ การบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ นี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนมาตรา ๖ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นมา โดยมีทั้งหมด ๙ หมวด ๕๓ มาตรา

การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวข้างต้น และในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของภารกิจมาตรา ๖ วิธีการจัดการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน การบริหารงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ ต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และมีแนวทางการบริหารราชการ ๕ ประการดังนี้

- ๑) กำหนดภารกิจสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา
- ๒) ซื่อสัตย์ สุจริต ตรวจสอบได้
- ๓) วิเคราะห์ผลดี ผลเสีย รับฟังความคิดเห็น ชี้แจงทำความเข้าใจก่อนดำเนินการ
- ๔) รับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชน เพื่อปรับปรุง
- ๕) แก้ไขปัญหา อุปสรรคโดยเร็ว

๒. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

- ๑) มีการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
- ๒) กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา งบประมาณ เป้าหมาย ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ ตัวชี้วัดความสำเร็จ
- ๓) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ
- ๔) แก้ไขปัญหาและบรรเทาผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม
 - สามารถบูรณาการภารกิจร่วมกันได้
 - ส่วนราชการต้องจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี โดยให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรี
 - ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีทุกปีงบประมาณ เพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณ

๓. มีประสิทธิภาพเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

- จัดทำบัญชีต้นทุนส่วนราชการ
- ประเมินความคุ้มค่า โดยคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานงบประมาณ

- จัดซื้อ จัดจ้าง โดยเปิดเผย เทียบธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดซื้อ ที่วัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเหตุให้คำนึงถึงคุณภาพและการดูแลรักษาเป็นสำคัญ ให้กระทำได้โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

๔. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน)

- กระจายอำนาจการตัดสินใจ (มอบอำนาจ) เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการ บริการประชาชน
- ทำแผนภูมิ ขั้นตอน ระยะเวลาการดำเนินการ ติดไว้โดยเปิดเผย หรือผ่านระบบ สารสนเทศ
- รับเรื่องราวต่างๆ ณ ศูนย์บริการร่วม
- จัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกประชาชนในการติดต่อ สอบถาม ขอข้อมูล ขออนุญาต ขออนุมัติ

๕. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันตามสถานการณ์(มาตรา ๓๓-๓๖)

- ทบทวนความจำเป็นในภารกิจ
- สำรวจ ตรวจสอบ ทบทวนกฎระเบียบ ให้ทันสมัยสอดคล้องกับความจริง เป็นทาง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ โดยคำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว และลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

๖. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ตอบสนองระยะเวลาความต้องการ

- กำหนดระยะเวลาการบริการ โดยประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน
- ตอบคำถามประชาชนหรือส่วนราชการอื่นได้ ภายใน ๑๕ วัน
- จัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อให้ผู้รับบริการติดต่อ สอบถามข้อมูล แสดง ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการ

๗. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (มาตรา ๔๕-๔๙)

- จัดให้มีการประเมินผลในภาพรวม
- การประเมินผลต้องกระทำ เป็นความลับและประโยชน์แห่งความสามัคคีของ ข้าราชการ
- ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล การประเมินให้คำนึงถึงผลการปฏิบัติงาน เฉพาะตัวข้าราชการผู้นั้น ในตำแหน่งที่ปฏิบัติ
- ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพของส่วนราชการ นั้นหรือข้าราชการ

**การศึกษาฐาน ณ สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ตำบลมาบค่า อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖**

เพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลัง บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) จึงได้จัดทำสวนสมุนไพรขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗-๒๕๒๘ ณ บริเวณศูนย์บำรุงรักษาและบ้านพักพนักงาน ตำบลมาบค่า อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง บนเนื้อที่ประมาณ ๖๐ ไร่ โดยรวบรวมสมุนไพรพันธุ์ต่างๆมาปลูกไว้ให้ได้มากที่สุด และได้้น้อมเกล้าถวายสวนสมุนไพรแห่งนี้แด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อทรงใช้ประโยชน์ตามพระราชอัธยาศัย พร้อมทั้งได้รับพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานนามว่า "สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี"

และในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงแยกก๊าซธรรมชาติระยองของปตท. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯทรงประกอบพิธีเปิดป้ายสวนสมุนไพร พร้อมกันนั้นทุกพระองค์ได้ทรงปลูกต้นจันทน์เทศไว้เป็นอนุสรณ์สัญลักษณ์อันประเสริฐ และเป็นมงคลยิ่ง ณ สวนแห่งนี้

จวบจนวาระดิถีอันเป็นสิริมงคล เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสที่พระองค์ทรงเจริญพระชนมายุ ๕๐ พรรษาในปี ๒๕๔๘ ปตท.จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาสวนสมุนไพร ปรับปรุงอาคารเฉลิมพระเกียรติ ปรับปรุงภูมิทัศน์โดยรอบสวนให้เป็นแหล่งภูมิปัญญา เอนกประสงค์ ที่มีความร่มรื่นสวยงามยิ่งขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากสวนแห่งนี้ได้อย่างมีความสุขและความสะดวกสบาย เพิ่มคุณค่าในการเป็นศูนย์การเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสมุนไพรไทย เพื่ออนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาทางด้านสมุนไพร และเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของชาวระยองและจังหวัดใกล้เคียงที่จะสร้างเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ชุมชน สังคมไทย

ด้วยความมุ่งมั่นในการทำนุบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องจริงจังกว่สองทศวรรษ ปัจจุบันพืชพันธุ์ในสวนสมุนไพรในพื้นที่ทั้งสิ้น ๖๐ ไร่ มีพันธุ์ไม้สมุนไพรถูกรวบรวมไว้กว่า ๒๖๐ ชนิด สามารถจำแนกตามสรรพคุณการรักษาโรคตามคัมภีร์ตำรายาไทยโบราณออกได้เป็น ๒๐ กลุ่ม โดยในระยะเวลาที่ผ่านมา ปตท. ได้ดำเนินการดูแลรักษา ด้วยความสมบูรณ์พร้อมทั้งระบบสาธารณูปโภค เครื่องมืออุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ เพื่อให้สมดังเจตนารมณ์ พร้อมทั้งขยายความร่วมมือโดยประสานงานกับหน่วยงาน สถาบันและผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ขยายขอบเขตงานสู่การรวบรวมพันธุ์งานปลูกสมุนไพร เพื่อแปรรูปและการศึกษา งานทดลองแปรรูปสมุนไพร และศึกษาคุณภาพมาตรฐานของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด

อนึ่ง ภูมิทัศน์โดยรวมในปัจจุบันได้ทำการปรับปรุง แบ่งพื้นที่ตามประโยชน์ใช้สอยให้มีความสวยงามและสามารถเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น โดยจัดแบ่งเป็นส่วนเรียนรู้ ศึกษาทดลอง ส่วนอบรม สัมมนา และส่วนทางมรดกภูมิปัญญาไทย ได้แก่ สวนสมุนไพรตามสรรพคุณทางยา อาคารพิพิธภัณฑ์ สวนป่า สวนเศรษฐกิจ เรือนพักผ่อน ประติมากรรมไทย สิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนขยายต้นไม้พันธุ์ไม้สมุนไพรต่างๆ และร้านค้าบริการ เป็นต้น เพื่อเปิดกว้างให้กับบุคคลทั่วไป นักเรียน นักศึกษา นักท่องเที่ยว หรือชุมชนในพื้นที่ ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สำคัญของจังหวัดระยองอีกแห่งหนึ่ง

อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๕๐ พรรษา

Orientation

“สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่จะสืบสานวิทยาการด้านสมุนไพร ที่เปี่ยมด้วยคุณค่าอนันต์ และได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๘ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานนามว่า “สวนสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

ห้องการเดินทางของลูกยาง

"การเดินทางของลูกยาง" เป็นเรื่องของลูกยางช่างสงสัย พอหล่นจากต้นแม่แล้ว มันไม่ยากงอกกับที่ เพราะอยากรู้ว่าโลกภายนอกนั้นมีอะไร จึงตัดสินใจออกเดินทางสู่โลกกว้างและการเดินทางก็ทำให้ได้พบเพื่อนใหม่ๆ และได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มากมาย

ลูกยางก็เหมือนกับคนที่มี “หัวใจใฝ่รู้” อยู่ตลอดเวลา “ลูกยาง” ที่เห็นในการ์ตูน ก็คือลูกยางนา ซึ่งเป็นพรรณไม้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้นำมาปลูกไว้ในวังสวนจิตรลดา นี่คือจุดเริ่มต้นของการอนุรักษ์พันธุ์พืชและคือแรงบันดาลใจของสมเด็จพระเทพฯ ในการอนุรักษ์พันธุ์พืชชนิดต่างๆ ซึ่งทำให้ทรงได้รับยกย่องให้เป็น “เจ้าฟ้านักอนุรักษ์”

ห้องเจ้าฟ้านักอนุรักษ์

แนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพฯ ในการอนุรักษ์และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์

“อนุรักษ์” คือ รักษา

ศึกษาวิจัย (ให้รู้คุณ - โทษ)

ประยุกต์ใช้ (ให้เหมาะสมกับยุคสมัย)

เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

“รู้รักษา คุณแล ใช้ให้คุ้มค่า เพิ่มมูลค่า”

กลางห้องนิทรรศการมีต้นจันทน์เทศจำลองแสดงภาพประวัติศาสตร์ เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “สวนสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

ด้านหนึ่งแสดง Photo gallery สะท้อนให้เห็นพระจริยวัตรของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ หากสังเกตดูจะพบว่าเวลาท่านเสด็จไปไหน จะมีสมุดบันทึกในพระหัตถ์อยู่ตลอดเวลาและโปรดการจดบันทึก

เรื่องราวความรู้หรือสิ่งต่างๆ ที่ทรงได้พบ ไม่ว่าจะจดด้วยตัวอักษรหรือวาดเป็นภาพก็ตาม จากภาพที่ประมวลมา ยังแสดงให้เห็นว่า สมเด็จพระเทพฯ ยังทรงมีความสนพระทัยความรู้แขนงต่างๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งอักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ งานศิลปะ ในการวาดภาพทรงได้แรงบันดาลใจมาจากราชวัติ

ผนังอีกด้าน จัดแสดงวิดิทัศน์ ซึ่งกล่าวถึงพระราชกระแสของสมเด็จพระเทพฯ ที่เคยรับสั่งว่า ในเมืองไทยเรา “ตั้งแต่ยอดภูเขถึงใต้ท้องทะเล” มีพืชพันธุ์ต่างๆ มากมายหลายชนิดที่ควรสำรวจ เก็บข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่สร้างจิตสำนึกให้เยาวชน ทรงเน้นว่าควรใช้ “ความงาม” “ความน่าสนใจ” ของพืชชนิดนั้นๆ เป็นสิ่งสร้างสนใจใฝ่รู้และในที่สุดเยาวชนก็จะเกิดความรักความหวงแหนและอยากอนุรักษ์ ในวิดิทัศน์มี “พี่ลูกยาง” เป็นผู้พาไปชมกิจกรรมในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและโครงการ “สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน” ที่ดำเนินการตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพฯ

ห้องพลังที่ยั่งยืน เพื่อไทย

ห้องนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของปตท. ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ จากการเริ่มต้นจากจุดเล็กๆ สามารถก่อให้เกิดโครงการที่ยิ่งใหญ่ได้ เช่น โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ๑ ล้านไร่, โครงการระยองสีเขียว, โครงการสวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เป็นการต่อยอดให้เติบโต สร้างความมั่นคง เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวนำมาสู่ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่และยังดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ประสบการณ์สร้างความยั่งยืน ทุกท่านเชื่อหรือไม่ว่า สิ่งเล็กๆ สามารถสร้างผลงานที่ยิ่งใหญ่ได้ ? ...แต่เราเชื่อว่าคุณทำได้...

อาคารพิพิธภัณฑ์สมุนไพร

เพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสมุนไพรที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตไทยมาแต่ดั้งเดิม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่กลมกลืนกับธรรมชาติ พึ่งพาตนเองถือเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ควรสืบสาน พัฒนาประยุกต์ให้สอดคล้องกับยุคสมัย/วิถีชีวิตสมัยใหม่ (ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ภายในอาคารพิพิธภัณฑ์สมุนไพรประกอบด้วย ๓ ห้อง ได้แก่ ห้องหมอยา, ห้องสมุนไพรตามธาตุและห้องเรียนรู้สมุนไพรไทย

ห้องหมอยา

"ความหลากหลายของภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค"

ภายในห้องหมอยาจะได้พบกับการจำลองบรรยากาศวิถีชีวิตของหมอยาพื้นบ้านที่มักใช้ชีวิตใกล้ชิดธรรมชาติโดยเฉพาะรอบๆบ้าน มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้มากมายที่เป็นทั้งยาและอาหาร สามารถเลือกชมวิถีทัศน์เรื่องราวเกี่ยวกับหมอยาพื้นบ้านทั้ง ๔ ภาค ได้แก่

ภาคเหนือ	หมอสำราญ มาฟู หรือหมอย่าซาง	บำบัดรักษาผู้ป่วยที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต
ภาคกลาง	สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก	บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด
ภาคอีสาน	หมอบุญ พนมแก่น	บำบัดรักษาผู้ป่วยโรคหืดหอบ
ภาคใต้	หมอสมนึก จันทระประสูติ	บำบัดรักษาผู้ที่ได้รับพิษงู โดยเฉพาะ งูกะปะ

ห้องสมุนไพรตามธาตุ

การแพทย์แผนไทยเชื่อว่าร่างกายของคนเราประกอบด้วยธาตุทั้ง ๔ คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ คนที่สุขภาพดี คือคนที่มีธาตุทั้ง ๔ อยู่ในภาวะสมดุล แต่ละคนจะมีธาตุใดธาตุหนึ่งเด่นออกมา เรียกว่า “ธาตุเจ้าเรือน” ซึ่งส่งผลให้แต่ละคนมีสุขภาพที่แตกต่างกันไป ภายในห้องนิทรรศการสามารถ จะได้พบกับกิจกรรมต่างๆ เช่น

- ตรวจสอบธาตุของตัวเอง ด้วยวงกลมวิเคราะห์สุขภาพด้วยแพทย์แผนไทย และเลือกเมนูอาหารให้เหมาะสมตามธาตุ
- ฟังเพลงตามธาตุ สามารถเลือกรับฟังเพลงตามธาตุโดยมีให้เลือก ๓ ประเภท ได้แก่ เพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล และเพลงบรรเลงสากล
- สมุนไพรตามวัย คนทุกวัยสามารถใช้สมุนไพรได้ทุกวันตั้งแต่เกิดจนถึงวัยชรา ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า

ห้องเรียนรู้สมุนไพรไทย

สมุนไพรไทยและภูมิปัญญา คือองค์ความรู้ของบรรพบุรุษไทยเป็นต้นทุนสำคัญในการดูแลรักษาสุขภาพของคนไทยมาแต่โบราณ และวันนี้สมุนไพรได้ถูกนำมาให้เหมาะกับชีวิตประจำวันมากขึ้น ทุกส่วนของพืชสมุนไพรใช้เป็นยาได้จากรากถึงดอก ภายในห้องนิทรรศการจะได้พบกับ

- ร่างกายต้นไม้ เพื่อค้นหาส่วนต่างๆ ของต้นไม้สามารถนำมาใช้เป็นยาได้ ไม่ว่าจะเป็นดอก ใบ หัว ราก ผล เมล็ด เปลือก ลำต้น

- ส่วนร้านขายยาโบราณ โดยได้จำลองร้านเจ้าคุณเปื้อ (ร้านขายยาสมุนไพรเก่าแก่ตั้งแต่สมัย ร.๕) ซึ่งมีตัวยาสมุนไพร ได้จัดแบ่งช่องลิ้นชักเป็นหมวดหมู่ เช่นเดียวกับการจัดกลุ่มต้นไม้ในสวนสมุนไพร คือ ๒๐ กลุ่มอาการรักษาโรค ลิ้นชักด้านล่างสุด สามารถดึงออกมาเพื่อศึกษาเรียนรู้สมุนไพรในแต่ละกลุ่มอาการได้

ห้อง E-learning

ห้อง e-learning จัดไว้เพื่อให้บริการความรู้เรื่องสมุนไพรในรูปแบบของสื่อมัลติมีเดีย เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินขณะค้นคว้าเรื่องราวของสมุนไพรในด้านต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันจะได้ พบกับ "เมืองสมุนไพร" ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ที่ออกแบบให้คล้ายๆ กับการเล่นเกมส์ สามารถบังคับตัวการ์ตูนให้เคลื่อนไหวไปยังข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๘ เรื่อง ได้แก่

- เจ้าฟ้านกอนุรักษ์
- สวนสมุนไพร
- บ้านรักสมุนไพร
- สปา
- สถานพยาบาล
- บ้านเกษตรกร
- ศูนย์รวมธุรกิจสมุนไพร
- ศูนย์รวมงานวิจัย

การศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลบ้านค่าย
ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖

ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลบ้านค่าย มีเนื้อที่ ๑,๖๓๗.๕ ไร่ หรือคิดเป็นพื้นที่ ๒.๖๒ ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดระยอง อยู่ห่างจากจังหวัดระยอง ๑๑ กิโลเมตร ตั้งอยู่ถนนทางหลวงหมายเลข ๓๑๓๘

อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับเขต อบต.บางบุตร (ช่วงหลักหมุดที่ ๑,๒,๓)
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขต อบต.หนองละลอก (ช่วงหลักหมุดที่ ๗,๘)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขต อบต.บ้านค่ายพัฒนา (ช่วงหลักหมุดที่ ๔,๕,๖,๗)
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขต อบต.หนองละลอก (ช่วงหลักหมุดที่ ๑,๘)

เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลบ้านค่ายแบ่งเขตการปกครองเป็น ๖ หมู่บ้าน คือ ม.๑ อยู่ในเขตการปกครองเทศบาลตำบลบ้านค่ายทั้งหมด ส่วน ม.๒, ม.๖ ตำบลบ้านค่าย และ ม.๓, ม.๔ และ ม.๖ ตำบลหนองละลอก และอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าย

ประวัติความเป็นมา

เมืองจามนามบ้านค่าย เปรียบดังสมุดบันทึกเล่มหนึ่งที่คอยบอกเล่าเรื่องราวทั้งอดีตดังปรากฏหลักฐาน ทางโบราณคดีซากหินสลักศิลปะขอมจึงสันนิษฐานได้ว่าอาณาจักรขอมเป็นกลุ่มชนชาติแรกที่เข้ามามีอิทธิพล ในดินแดนแถบนี้ จนกระทั่งรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการปฏิรูปทางการเมืองการปกครองครั้งใหญ่ อันเป็นผลจากการเข้ามาของชาติตะวันตก บ้านค่ายจึงได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอบ้านค่าย อยู่ในการปกครองของจังหวัดระยอง

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงสุขาภิบาลเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ลงในประกาศราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๗๓ ตอนที่ ๖๐ ฉบับพิเศษ หน้า ๓๐ และเปลี่ยนแปลงเขตสุขาภิบาลอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ลงในประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๙๐ ตอนที่ ๔๐ หน้า ๑๑๘๕ และได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลบ้านค่ายเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ トラปัจจุบัน

เทศบาลตำบลบ้านค่ายตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดระยองประมาณ ๑๑ กิโลเมตร ขนาดพื้นที่ ๒.๖๒ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๑๖๓๗.๕ ไร่ ปัจจุบันแบ่งการปกครองเป็น ๖ หมู่บ้าน คือ หมู่ ๑ หมู่ ๒ บางส่วน หมู่ ๖ ตำบลบ้านค่าย หมู่ ๓ หมู่ ๔ และหมู่ ๖ ตำบลหนองละลอก ประกอบด้วยชุมชนบ้านโคกคลอง ชุมชนบ้านคลองน้ำชุม ชุมชนบ้านพานิอุทิศและชุมชนบ้านสามแยก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายเป็นหลัก ทั้งนี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนน้อย มีพื้นที่ทางการเกษตรกรรมประมาณ ๓๗๒ ไร่ กระจายอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล ซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แต่ไม่อาจลบเลือนร่องรอยแห่งอดีต อันทรงคุณค่าที่ยังคงฝังรากลึกอยู่ในวิถี ทางแห่งการขับเคลื่อนสังคม ทุกสรรพชีวิตยังคงก้าวย่างไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ยืนหยัดไม่ล้มลงไปตามกระแสของวัฒนธรรมภายนอกที่คอยถาโถมเข้ามาอย่างไม่หยุดยั้ง

จุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาชุมชน สายน้ำระยองไหลพาดผ่านใจกลางชุมชน ได้ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของชาวจีนไหหลำนานนับร้อยปีวัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงได้รับการส่งผ่านจากอดีตสืบทอดสู่ปัจจุบัน โดยมีศาลเจ้าพ่อหลวงเตี้ยไหหลำเป็นศูนย์รวมจิตใจของกลุ่มชาวจีน ผสมผสานกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น ที่ยังคงดำเนินชีวิตไปตามความเปลี่ยนแปลงแห่งกาลเวลา แต่ก็ได้ละทิ้งวิถีทางแห่งอดีตที่ยังรอคอยให้เข้าไปสัมผัสสัมผัสเสน่ห์ของดินแดนแห่งความร่มเย็น เมืองงามนามบ้านค่าย

เพียงลัดเลาะไปตามถนนเทศบาล ๒ ย่านชุมชนเรียงรายไปด้วยอาคารไม้สองชั้นอายุหลายสิบปี ร่องรอยของความงดงามแห่งวิถีทางการดำเนินชีวิตของผู้คนหลากหลายยุคสมัย แสงแดดยามอรุณรุ่งสัญญาณแห่งการเริ่มต้นวันใหม่ภาพคุณตา คุณยาย ตื่นแต่เช้าต้องตระเตรียมของไปทำบุญที่วัดไผ่ล้อม หลานตัวน้อยในชุดนักเรียนเครื่องแบบดูคันทาพร้อมยกมือไหว้กล่าวคำสวัสดิ์ ก่อนขับเคลื่อนจักรยานด้วยแรงถีบของเด็กน้อยมุ่งหน้าสู่โรงเรียนวัดไผ่ล้อม หมู่ใหญ่เชื้อสายจีนตั้งเครื่องเซ่นบูชาบรรพบุรุษก่อนเริ่มการค้าขายของ เช้าวันใหม่ ภาพการเคลื่อนไหวของทุกชีวิตลื่นไหลไปตามหนทางของตนเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

แหล่งท่องเที่ยว

หลวงปู่ทิม อิสริโก

วัดละหารไร่ หรือ ชื่อที่ชาวบ้านเรียกชื่อเดิม วัดไร่วารี สังกัด มหานิกาย อยู่ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ตำบลหนองละลอก ตั้งอยู่ที่ อ.บ้านค่าย จ.ระยองเป็นวัดที่รุ่มรื่นไปด้วยต้นไม้นานาพรรณ ทำให้อากาศที่ร้อนอบอ้าวกลับเย็นสบายมีเพียงเสียงไก่ขันส่งเสียงดังลอดพุ่มไม้แว่วมาแต่ไกลๆ เงียบสงบสมกับเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมจริงๆ

สิ่งแรกที่เราควรไปกราบนมัสการคือ องค์หล่อหลวงปู่ทิมขนาดใหญ่ในอุโบสถ ไม่ไกลกันนักเป็นที่ตั้งของ “หอฉันท์มหาอุตตโม” มีพระปิดตาคู่ใหญ่อยู่ด้านหน้าซุ้มประตู ด้านในมีหุ่นขี้ผึ้งองค์เหมือนของหลวงปู่ทิม สร้างขึ้นเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๘ ก่อนหลวงปู่ทิมมรณภาพได้ไม่นานนัก

ด้านข้างเป็นหอรระฆังที่มีลวดลายงดงามวิจิตร มีระฆังใบใหญ่แขวนอยู่ด้านบนเป็นเครื่องบ่งบอกเวลาในการปฏิบัติธรรม และสิ่งที่เริ่มก่อสร้างซึ่งใกล้เสร็จอีกไม่นานนี้คงเป็นรูปหล่อหลวงปู่ทิม อิสริโก องค์เหมือนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดระยอง มีหน้าตักกว้างถึง ๑๒ เมตร สำหรับผู้ที่นับถือองค์พระพิฆเนศที่นี่ก็มีให้กราบไหว้ ซึ่งถือเป็นองค์บรมครูแห่งศิลปะวิทยาการทั้ง ๑๘ ประการกันเลยทีเดียว

วัดไผ่ล้อม

ชื่อวัดโดยทางการ วัดไผ่ล้อม ชื่อวัดชาวบ้านเรียกหรือชื่อเดิม วัดไผ่ล้อม สังกัด มหานิกาย อยู่ในเขตการปกครองของคณะสงฆ์ ตำบลบ้านค่าย-ชาวกบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ภาค ๒๓

วัดไผ่ล้อม เป็นที่ราบต่ำ ทิศตะวันตกติดกับคลองใหญ่(แม่น้ำระยอง) ทิศเหนือจดกับถนนพัฒนาประชาสรรค์ ทิศตะวันออกกับทิศใต้จดกับทุ่งนามีโรงเรียนวัดไผ่ล้อมสังกัดสพอ. บ้านค่ายอยู่ในเขตวัดด้านทิศตะวันออก

ในการศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง เทศบาลตำบลเหมืองจี้ได้เข้าศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และนวัตกรรมธรรมาภิบาลท้องถิ่น รายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์ในการสร้างการบริหารจัดการที่ดี

เป็นการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นต้องร่วมดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาหน้า ระยะกลาง ระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน ๓ ส่วนดังนี้

๑. ภาครัฐ ต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ซื่อตรง มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถือประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจ เอกชน และภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

๒. ภาคธุรกิจ เอกชนต้องปฏิรูปการทำงานโดยยึดกติกาที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เป็นธรรมต่อลูกค้า รับผิดชอบต่อสังคม มีมาตรฐานการบริการมีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ สามารถทำงานร่วมกับภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น

๓. ภาคประชาชน ต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความรู้ความเข้าใจหลักการของการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

แนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๑. สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคมไทย เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

๒. ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นๆที่จำเป็น

๓. เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

๔. เร่งแก้ไขปัญหากฎการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

จะเห็นได้ว่าหลักของธรรมาภิบาล มุ่งเน้นให้ทราบถึงปัจจุบันที่มีการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล แล้วก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความต้องการของประชาชนสูงสุด และเป็นการเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมือง ซึ่งการที่จะทำให้หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองเกิดผลสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารหรือผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะนำมายึดปฏิบัติเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชน และเพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจถึงหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น ต้องเร่งดำเนินการให้การศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชน

การขับเคลื่อนธรรมาภิบาลผ่านกลไกของรัฐ

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภาครัฐที่ต้องมีธรรมาภิบาลโปร่งใส และปลอดการทุจริต โดยมี ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนการท างานของภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน

๒. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กำหนดแผนย่อยด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมุ่งปรับพฤติกรรมคนทุกกลุ่มในสังคม สร้างวัฒนธรรมและพฤติกรรมสุจริตส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ หน่วยงานภาครัฐมีระดับคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

๓. แผนการปฏิรูปประเทศ

สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศกำหนดประเด็นเนื้อหาสาระสำคัญเพื่อการปฏิรูป ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

- ๑) การกระจายอำนาจและการพัฒนานักการเมือง
- ๒) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔) การสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

กำหนดเนื้อหาการพัฒนาธรรมาภิบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ

- ๑) เพื่อให้ภาครัฐมีขนาดเล็ก มีการบริหารจัดการที่ดีและได้มาตรฐานสากล
- ๒) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการและให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และโปร่งใสตรวจสอบได้
- ๓) เพื่อลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ
- ๔) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการทางกฎหมายให้สามารถอำนวยความสะดวกด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่ประชาชน

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักธรรมาภิบาล การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง ขบวนการ หรือขั้นตอนในการทำงานหรือกิจกรรมใดๆ ที่จัดขึ้นในหน่วยงาน โดยเริ่มต้นจากงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบของแต่ละคน งานที่ได้รับคำสั่งให้ทำ หรืองานที่ร่วมกันทำ จะต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ๖ หลัก คือ

๑. หลักนิติธรรม คือ เคารพและปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ แบบแผนและกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจ หรือจงใจหลีกเลี่ยง หรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมฉะนั้น ถ้าไม่แน่ใจต้องศึกษาก่อนว่าจะผิดหลักนิติธรรมก่อนที่จะทำลงไปหรือไม่ควรปฏิบัติตามหลักดังนี้

- ๑) เผยแพร่ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบของหน่วยงาน แก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป
- ๒) สร้างจิตสำนึกแก่ข้าราชการของหน่วยงานในการใช้กฎ ระเบียบด้วยความเป็นธรรม
- ๓) ทบทวน ปรับปรุง กฎ ระเบียบ และกระบวนการการดำเนินการให้เป็นธรรมและทันกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๒. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ทั้งนี้ หลักคุณธรรม มีหลายแง่มุม เช่น ความปรารถนาให้ผู้อื่น

เป็นสุข ทำอะไรก็ให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน การรู้จักบุญคุณ และคิดจะตอบแทน การรู้จักอดทน การรู้จักละอาย และเกรงกลัวบาปกรรมไม่ดีที่ได้กล่าวมานี้ การมีคุณธรรม จะช่วยยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้สูงขึ้น เป็นที่ยกย่องของคนทั่วไป ควรปฏิบัติตามหลักดังนี้

- ๑) กำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงานและของข้าราชการ
- ๒) จัดให้มีระบบการร้องเรียนในการให้บริหารของหน่วยงาน
- ๓) รณรงค์ให้มีการใช้หลักคุณธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจังในทุกระดับจากระดับบริหารจนถึงระดับผู้ปฏิบัติตามทุกคน
- ๔) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมของหน่วยงาน ตลอดจนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ของหน่วยงานเพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องนี้
- ๕) สร้างระบบเครือข่ายการส่งเสริมหลักคุณธรรมระหว่างหน่วยงานต่างๆ และกลุ่มต่างๆ ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

๓. หลักความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องรวดเร็ว ไม่บิดเบือน ควรปฏิบัติตามหลักดังนี้

- ๑) สำรวจความเห็นของผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน เกี่ยวกับความโปร่งใสที่ประชาชนต้องการจากการที่ได้รับจากหน่วยงาน
- ๒) สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน
- ๓) กระตุ้นและผลักดันให้ข้าราชการของหน่วยงานปฏิบัติตาม พรบ. ข้อมูลข่าวสาร และมีระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้
- ๔) ปรับปรุงระบบสารสนเทศและระบบการจัดเก็บเอกสาร ให้สะดวกต่อการสืบค้น และเผยแพร่แก่ประชาชน
- ๕) จัดทำประกาศและคู่มือการขอรับบริการสำหรับประชาชน โดยระบุขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ชัดเจน
- ๖) มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไป

๔. หลักการมีส่วนร่วม คือ พึงระลึกไว้ว่าตัวเองเป็นข้าราชการขององค์กร นอกเหนือจากงานในหน้าที่แล้ว กิจกรรมอื่นที่มีผลดีต่อองค์กร จะต้องร่วมมือร่วมใจทำงานร่วมกันให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อะไรที่ไม่ดีต้องหักท้วงหา แนวทางแก้ไขให้ถูกต้อง และประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการและประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ควรปฏิบัติตามหลักดังนี้

- ๑) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกลไกการให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม
- ๒) การกระจายอำนาจการบริหารงานในหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๓) รณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องการมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน
- ๔) สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มีส่วนร่วม

๕. หลักความรับผิดชอบต่องานที่ทำเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามของหน่วยงาน ถ้าดีอยู่แล้วต้องทำให้ดีและถูกต้องยิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องร่วมมือร่วมใจช่วยกันแก้ไข ไม่วางเฉยโดยถือว่าไม่ใช่เป็นงานของตัวเอง เพราะงานทุกอย่างที่ทำในหน่วยงาน ถือว่าทุกคนมีส่วนร่วมที่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันรับผิดชอบงานที่ทำออกไป ซึ่งงานบางส่วนเป็นงานที่ทำออกไปในนามของหน่วยงาน ไม่ใช่ในนามของกลุ่มแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้หน่วยงานต้องมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้มารับบริการและมีความ

รับผิดชอบต่อความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันท่วงที ควบปฏิบัติตามหลักดังนี้

- ๑) ผู้บังคับบัญชาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีมาตรฐานหรือข้อกำหนดกับความประพฤติ บริหาร
 - ๒) สร้างความสำนึกเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง (self-accountability) เช่น ใช้ การมีส่วนร่วมระบบการตรวจสอบ ระบบประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
 - ๓) ส่งเสริมผู้มีความรู้ความสามารถ โดยใช้ระบบการให้รางวัล และระบบจูงใจอื่น ๆ
๖. หลักความคุ้มค่า ในแง่ของรูปธรรมและนามธรรม ที่สัมผัสจับต้องมองเห็นได้หรือรู้สึกได้ว่า คุ้มค่าหรือไม่คุ้มค่า ถ้าทำตามหลักข้างต้นทั้ง ๕ มาครบถ้วนแล้ว แต่เมื่อพิจารณาถึงหลักความคุ้มค่าแล้วไม่ผ่าน ก็ควรทบทวนปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต่อผลงานให้มากที่สุด ควบปฏิบัติตามหลักดังนี้
- ๑) สร้างจิตสำนึกแก่ข้าราชการของหน่วยงานในการประหยัดการใช้ทรัพยากร
 - ๒) ลดขั้นตอนการให้บริการ/การทำงาน
 - ๓) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุน/เพิ่มผลผลิต
 - ๔) กำหนดเป้าหมาย และมาตรฐานการทำงาน
 - ๕) มีระบบการติดตามประเมินผลเพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่า ในการดำเนินการ เรื่องต่าง ๆ
 - ๖) มีระบบการรายงานผลที่สอดคล้องกับระบบการประเมินผล
 - ๗) ใช้เทคนิคการบริหารงานแบบใหม่สำหรับบางงาน ที่หน่วยงานไม่ต้องทำเอง เช่น การจ้างเหมา รปภ., พนักงานทำความสะอาด เป็นต้น

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
 เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
 ระหว่างวันที่ ๗ - ๙ กันยายน ๒๕๖๖

วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๖ ณ เทศบาลตำบลเหมืองจี้ อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

ศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลปากน้ำประแส จังหวัดระยอง
ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖

ศึกษาดูงาน ณ สวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ตำบลมาบตา อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง
วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๖

การศึกษาดูงาน ณ เทศบาลตำบลบ้านค่าย
ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖

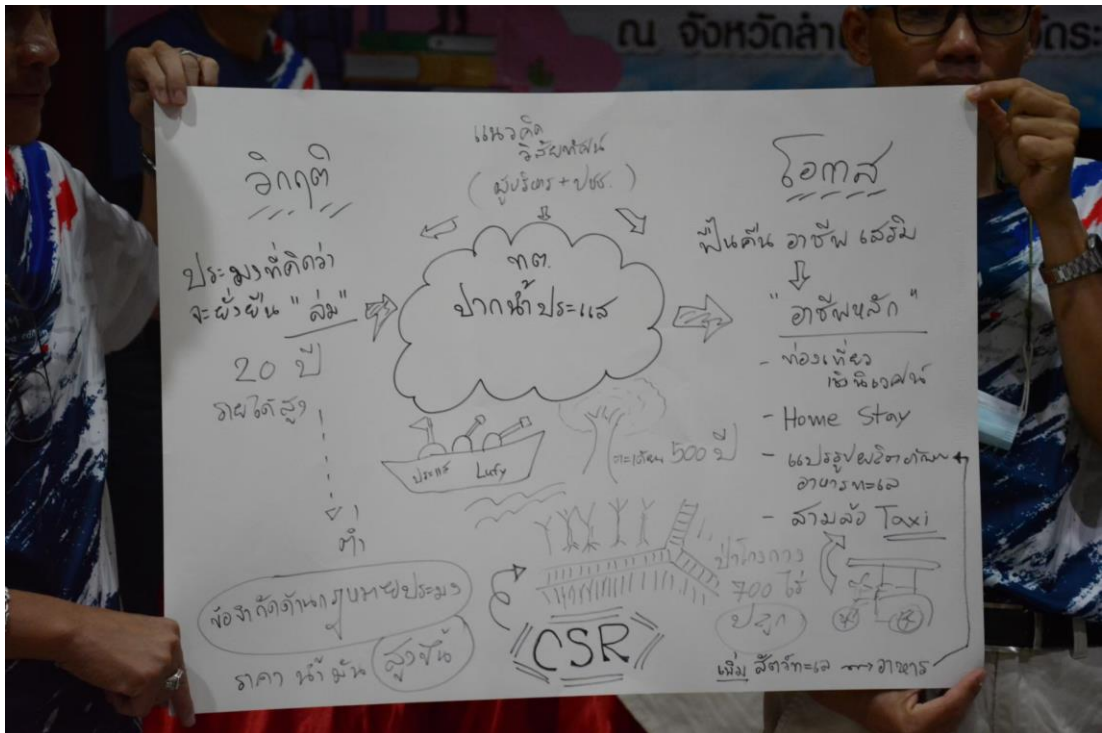

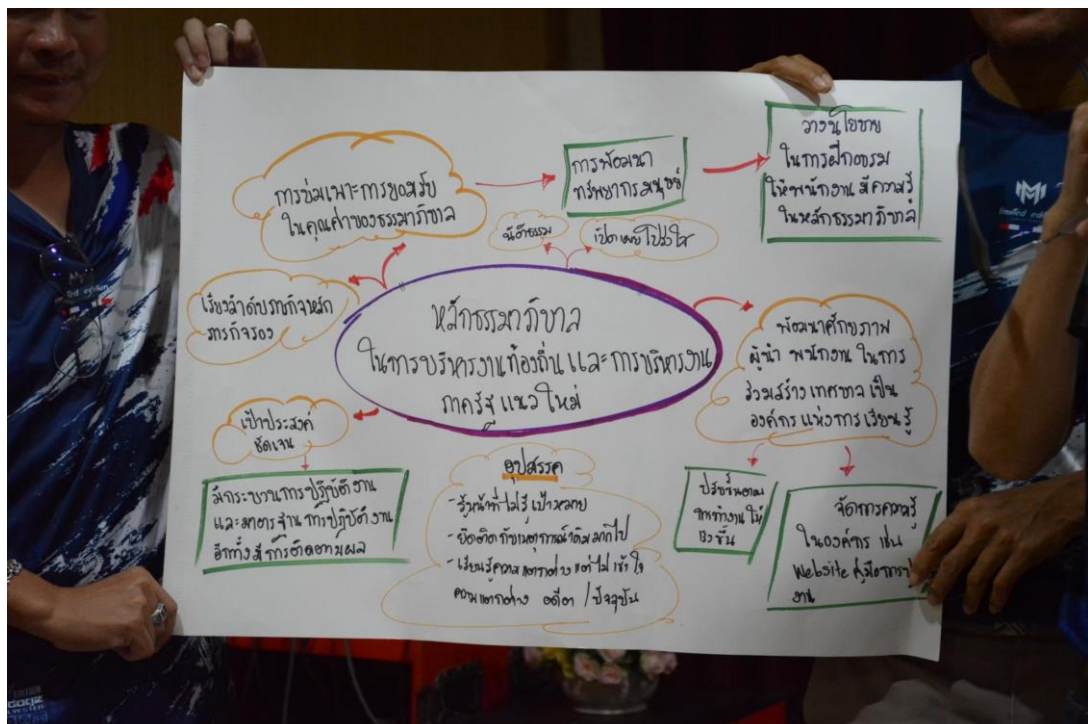

กิจกรรมกลุ่ม การถอดบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ในการพัฒนาเทศบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖

ปัญหา/และอุปสรรค

- ไม่มีปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

- ไม่มีข้อเสนอแนะ